

ΕΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΠΩΛ ΜΠΟΥΡΖΕ

Ο ΑΛΗΘΙΝΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ

‘Ο άνεμος της επιτυχίας έπνευσε εκείνον το βράδυ στη μεγάλη σάλα του ‘Οδείου. Το έργο ‘Η άμορφοσύνη’ από την πρώτη πράξη φαινόταν αληθινός θρίαμβος.

‘Ο συγγραφέας του έργου αυτού, ο νεαρός εκατομμυριούχος Τουρνάντ, έδэхετο από παντού συγχαρητήρια. ‘Ηταν άληθινό αριστούργημα το έργο του κι’ εκείνος ο μάγικος - Πλαντά, ο πρωταγωνιστής είχε καίξει με τόση δύναμη, τόσο μπριο, που τα χειροκροτήματα έδωσαν κι’ έπαιρναν!

Στο τέλος της δευ έρας πράξης ο Τουρνάντ, ο ετυχημένος συγγραφέας, άνέβηκε στη σκηνή για να συγχαρή τους καλλιτέχνες. ‘Όταν έπληρώσει από Πλαντά, ούτος τού είπε αλιανά:

— ‘Ανέβα στο καμαρίνι μου, Τουρνάντ... Πρέπει να σου μιλήσω άμέσως!

‘Όταν σέ λίγο ο νέος συννεμορφώθη με την πρόσκληση, ο καλλιτέχνης τού είπεν:

— ‘Εμμεντεύσατε, φίλε μου Τουρνάντ, γιατί σάς έφώναξα;

— ‘Εγώ; ‘Όχι!

— Πώς! Αδτά τα χειροκροτήματα, αυτή η μεγάλη επιτυχία, αυτός ο ένθουσιασμός των θεατών δεν σας έπροκάλεσαν καμιά σκέψη; Δεν έσκεφθήκατε διόλου, πώς αυτό το έργο που είνε ένας θρίαμβος, δεν έγράφηκε από σας; Δεν έσκεφθήκατε πως πώς είνε κάποιος ένας παλιοθεατρινός που τού άνωκε; Δής ζωής του ήταν να γίνη δραματικός συγγραφέας;... Και δεν σκεφθήκατε διόλου, πώς από τού άριστούργημα αυτό μόνο σας; Θα κερδίσετε τώρα σέ δόξα, μόνο σας;... ‘Ελάτε, Τουρνάντ, άπαντήσατέ μου... Είνε δυνατά να μην τα έσκεφθήκατε όλα αυτά;

‘Ο καλλιτέχνης απήγγειλε και ήρχετο μέσα στο καμαρίνι του όπως τού λεοντάρι μέσα στο κλουβί.

— Μιλήστε μου σιγά, άπληροστο ο νέος, έκτός αν πήρατε την άπόφαση να παραβήτε τού λόγο σας!

— ‘Εχετε δικιο άπήνησον ο ήθοποιός, πέφτοντας σέ μία καρτέλα. Σας έδοκα τού λόγο μου...

— Καλά που τού άναγνωρίζετε, τολμάχιστον...

— Ναί, μα δεν ήμπορείτε να φαντασθήτε πόσο ύπερφατα! Αυτό το έργο είνε κάτι άπ’ τή ζωή μου!... Είνε η ιστορία της κρίσης μου άγάπης, όταν ήμουν νέος κι’ έγάμ κι’ όσον έβθαναν σ’ αυτή μου τα χειροκροτήματα και ο ένθουσιασμός; τού κόσμου, τόσο έψυλλοσε μέσα μου τού ένστικτού της ίδιοκτησίας... Φαντασθήτε λίγο... Παίζω τον πρωτο ρόλο... Το έργο είνε δικό μου... Και όμως έγώ δεν πρόκειται να τού χαρώ!

— Μα τί θέλετ’ επί ‘ελους;

— ‘Ελάτε, καλέ μου Ζάκ! Κάμετε μία καλή χειρονομία... Βάλτε με συμμετόχο στην επιτυχία σας... Δεν σάς ζητώ τίποτε άδύνατο... ‘Αφήστε με μόνο στο τέλος τού έργου, την ώρα που θα άναγγέλω τού όνομα τού συγγραφέα, να πω και τά δυο όνόματα μας μαζί... Δυο λόγια αβριο σεις έφημερίδες κι’ ο κόσμος; όλος θα μάθει πως συνεργασθήκαμε μυστικά κι’ έμπορος σάν τον θρίαμβο, ούς ο ίδιος έζητήσατε να γίνη γνωστή η συνεργασία μας... Αυτό θα σας άνησχυο πολύ ήθίκοις μου φαίνεται.

— Πώς έβλαχάσατε, άλήθεια, μερικές σημαντικές λεπτομεις! Είνε τότε ο νέος εκατομμυριούχος. Είνε άλήθεια ή όχι, πως ήλαθε μία μερα και μου είπατε πως είχατε κάποιον ‘σδεαφ’ έμπορευομενο, που εκινδύνευε να πτωχούση, άν δεν εύρισκα άμέσως δέκα χιλιάδες φράγκα;... Μου είπατε ή όχι πως είχατε γράψει ένα δράμα που τού έθαφρούσατε για άριστούργημα και μου έπροτείνατε να τού άγοράσω δέκα χιλιάδες φράγκα;... Ναί ή όχι με έβεβαιώσατε στην τιμή σας ότι κανείς δεν ήξερε τίποτε για τού έργο σας αυτό;... ‘Εγώ σάς έζητήσα δυο ώρων προσημία για να τού διαβάσω κι’ ύστερ από δ’ όρες σας έβηθησα τις δέκα χιλιάδες φράγκα!... Είνε άλήθεια όλα αυτά, ή όχι; Στή συμφωνία μας έτηρησα έγώ τού λόγο μου. Κρατήστε τώρα και σεις τού δικό σας! Δεν έχω τίποτε άλλο να σάς πω!

‘Όταν έβηκε μονος τού ο μάγικος - Πλαντά, στάθηκε μία στιγμή άγοιμένος και ψιθύρισε:

— ‘Α, νανάγια!... νανάγια!... Μέ τή τρόπο μου μίλησε!.. Μούδοκα ένα μπασο με τού δέκα χιλιάδικά του!... ‘Αν μ’ έβητανε καμιά πρόσωπο θα ήταν προτιμώτερο!... Μίλησε για τιμή ή άνθρώπος αβιός που μου κάρβει τώρα τού θρίαμβο και τού χειροκροτήματα!...

Έαφνικά, όμως, έσασε στά γέλοια. Μία παράξενη ιδέα είνε γεννηθή στο μυαλό του που τού άναψε μία δυνατή φλόγα στά μάτια του.

— Κρίσε Πλαντά, άμείζεις ή τρίτη πράξη, τού έρώναζε εκείνη τή στιγμή ο έπόπτης της σκηνής. ‘Ετοίμασθήτε!

— Είμαι έτοιμός. ‘Ερχομαι!

Τή στιγμή όμως, που κατέβαινε τις σκάλες πρως τή σκηνή, τόν έπληρώσα ο Τουρνάντ και τού είπε σιγανά:

— Σου ζητώ συνγάμην Πλαντά... Σου μίλησα άσχημα... Μ’ έκαμες, όμως, και σέ σύ

άνω - κάτω... Πες μου, όμως, δεν ήταν σοβαρό, βέβαια, αυτό που μου ζήτησα προηγήτερα;

— ‘Απ’ έναντίας ήταν πολύ σοβαρό... Και τώρα είνε σοβαρότερο άκόμη!

— Τι θέλεις να πής;

— Θέλω να πώ, ότι δεν άκοούμαι πειά στο μισό μεριδιο. Τό θέλω όλο και ή πά το άκμα!

— Τι θα κάρης;

— Τώρα σέ λίγο θα άναγγέλω τού όνομα τού πραγματικού συγγραφέα. ‘Εχω ετυχηώ, τις άποδείξεις... Κρατώ τού πρωτότυπο τού έργου μου... Και στην Τράπεζα είνε γραμμένη ή πληρωμή τού τεκέ που μου δάνατε!

‘Ο Τουρνάντ έβησε κατακίεμνος. Στήριχθήκε μία στιγμή σάν τοίχο για να μην πέση. ‘Επειτα, όμως, άνασηκώθηκε και τού είπε άποφασιστικά:

— ‘Αν σιωπήσετε, έχετε τριάντα χιλιάδες φράγκα... Μ’ άκούστε;... Τριάντα χιλιάδες φράγκα!

Και άποκακρόνθηκε άμέσως, με τή χαρά στην ψυχή, ένώ συγχρόνως έσυλλογιζετο:

— Τό δόλωμα είνε μεγάλο και μτωώ να μείνω ήσυχος!... Δέ θα μίληση!

‘Ο υπάκουος - Πλαντά, όμως, κάρε άλλη σκέψη έκανε παρά αυτή ‘Εσυλλογίσθηκε άμέσως πως ο εκατομμυριούχος τόν έπαιρνε για έβδιστή και ψιθύρισε:

— ‘Α, πά; να μου βουλώση τού στόμα, αι; Τι ήδονή, όμως, θα αισθανθώ σέ λίγο, όταν δά πώ τού όνομά μου!... Και τί δόσφρος αβριο σ’ όλες τις έφημερίδες!... Χειροκροτείτε, παιδιά μου, χειροκροτείτε!... ‘Ηταν καιρός να μου άποδοθή δικαιοσύνη!...

Τό έργο είνε δικό μου!... Και τις 10 χιλιάδες που μου έδοκα θά τού τις δάσω πίσω με τόκο εκατό τοίς εκατό!

Σέ λίγο βγήκε στη σκηνή. ‘Αρχισε τότε να κωστή προσεκτικώτερα τούς θεατάς, αβιούς που θά τόν άπεθάναν σέ λίγο... Μιά στιγμή έσκυψε περιούσιαστος, για να διακριή μερικους που ήσαν σ’ ένα θεατικό δέξια και κίνταζαν στη σκηνή σάν ύπναιόμενοι. Οι δυο αυτοί ήταν ο άνεμος του, ο γυιός που άδελφού του και ή γυναίκα του.

‘Ο άνεμος του ήτ.ν έβησε νέος τριάντα έτών. Τό κουρασμένο κώπος πρόσωπό του φανέρανε μία παλιά στενωχωρή ζωή. Είχε, όμως, συγχρόνως μία τιμία έφραση που έδειχνε πως προήχ.το από άταβισο. ‘Ηταν τίμιος ήμπος, άπόγονος τιμίων άνθρώπων...

Τό ζευγαράκι εκείνο έδειχνε πως ήταν προορισμένο για να ετυχηση. ‘Η παλιές κακές ήμέρες ήσαν τώρα μακριά!

Έαφνικά ο καλλιτέχνης έθυμήθηκε τή περασμένα. Για να σόση τόν πατέρα τού καλλιμαχιού αυτού έπούλησε τού έργο του... Κι’ έπειτα έσυλλογίσθηκε άκόμα:

— ‘Όταν σέ λίγο θα τού δω βωδ και θά έχουν άκούσει πως τού έργο είνε δικό μου, είνε φυσικό να με φωνήσουν γιατί τού παρουσίασε ο κύριος Τουρνάντ. Τι θα τούς πώ έγώ τότε;... Πώς τού πούλησα για δέκα χιλιάδες φράγκα που τού έδωσα και τώρα άκώφραση τήν πώληση!... ‘Ο άνεμος μου ο Εύγένιος θα έννοση τούς λόγους που μ’ έκαμαν να φρωδ ήσαι!... Είνε τιμία συνάλλαγη αυτή;

Αισθάνθηκε τότε πως θά τού ήταν άδύνατο να τού; έναιδή... Κι’ όταν σέ λίγο έτελείσθη τού έργο με φρονητάδη χειροκροτήματα, ο γηραιός ήθοποιός βγήκε σάν προσήλιο και είπε δυνατά:

— ‘Κυρία και κύριο, τού έργο που έπαίχθηκε άπόψε είνε... τού κ. Ζάκ Τουρνάντ!

‘Όταν σέ λίγο γδονόταν σάν καμαρίνι του, ένας ύπηρέτης με λιβρέα τού έφερ’ ένα γράμμα. Τό άνοιξε. Μέσα ήταν ένα τεκέ κι’ ένα μπιλιέτο που έγραφε:

— ‘Κρατήσατε τού λόγο σας, κρατώ κι’ έγώ τού δικό μου! >

Τά μάτια του καλλιτέχνη άμψαν παράξενα και είλε τού ύπηρέτου:

— Σιαθήτε μία στιγμή, παρακαλώ!

‘Επήρε τότε ένα φακέλλο, έβαλε μέσα τού τεκέ, έβγαλεν από τού πορτοφόλι του ένα μπιλιέτο και χάραξε με τού μολβί του τα λίγα αυτά λόγια:

— ‘Ενας Πλαντά δεν είν’ ένας Τουρνάντ. Καρήν’ ετυχησμένος τήν ξένη δόξα. ‘Εγώ δεν έννοω να χαρώ τά ξένα χρήματα!

Σέ λίγο έβηκε σάν καμαρίνι, λαρτοκοπάνια; από χαρά, ο Εύγένιος Πλαντά, ο άνεμος του καλλιτέχνη.

— Τι ετυχηά! Τι θρίαμβος άλήθεια! Είνε, ένώ αγκάλιαζε τού θετί του.

‘Ο Πλαντά τότε άπήνησε αινωματικά:

— ‘Ο θρίαμβος ήταν διπλός για μένα, παιδί μου! Και δεν μπορείς να φαντασθής πόσο είμαι άπερήμνος, κι’ ετυχησμένος!

Πώλ Μπουρζέ

